

40 biggen bij 2 zeugen grootbrengen blijkt mogelijk

Tekst en beeld: Rob van Ginneken

Varkenshouders John en Maarten Cillessen liepen tegen grenzen aan door een hoge productie. Vroeg spenen had niet de voorkeur, terwijl pleegzeugen niet in hun bedrijfsvoering passen. De oplossing is gevonden door 40 biggen bij twee zeugen groot te brengen met een toetje als bijvoeding.

13, 15, 18, 14, 17; met een krijtje staan deze getallen opgeschreven op de kraambox in de kraamstallen van John en Maarten Cillessen. Deze getallen geven weer hoeveel biggen er op dat moment bij de betreffende zeug zuigen. Het zijn forse tomen die de overwegend Deense veestapel voortbrengen, gemiddeld 15,9 levend geboren biggen per zeug. Dat past bij de ambities van de familie Cillessen. “We willen zoveel mogelijk biggen uit de kraamstal halen”, formuleert John helder.

Cyclus van 12 dagen

Om zoveel mogelijk biggen uit de kraamstal te halen, past Cillessen een ongebruikelijk 12-dagen cyclus toe, wat zorgt voor een maximale bezetting van de kraamhokken. “Het geeft rust in de arbeidsplanning, maar heeft ook wel wat nadelen. Werp- en spenddagen vallen incidenteel in het weekend”, vertelt John.

Onderverdeeld in 12 groepen van 36 zeugen streven Maarten en John er naar om elke 12 dagen de kraamstallen vol te zetten met een nieuwe groep. “Om dat te realiseren moeten we 110 procent van het benodigde aantal zeugen insemineren. In het verleden realiseerden we een afbigpercentage van 92 procent, maar de vierdagen-eis heeft ons teruggebracht naar 89 procent”, hekelt John de wetgeving om de zeugen na 4 dagen weer los te laten. “De stabiele groepen van onze groepshuisvesting in combinatie met het loslaten op 4 dagen na insemineren, maken het vrijwel onmogelijk om weer terug te keren naar een afbigpercentage van 92 procent.” Volgens Maarten is – ondanks een stijgende productie – het uitvalspercentage in de kraamstal met 2 procent gedaald sinds de toepassing van het 12 dagen-systeem. Dit komt doordat de planning het toelaat dat er tijdens werpdagen alle aandacht aan de zeugen en de pasgeboren biggen geschonken kan worden.

Zo veel mogelijk biggen

Ondanks de hoge productie van de veestapel, streven de varkenshouders er naar om zoveel mogelijk biggen bij de zeug groot te brengen. In de praktijk komt dat erop neer dat elke zeug 14 biggen onder de uier heeft. “De Deense zeugen hebben 14 spenen, dus meer biggen kun je er zonder bijvoeding niet onder leggen”, verklaart John, die een cupsysteem te duur en te omslachtig vindt.

40 biggen bij 2 zeugen grootbrengen blijkt een prima alternatief voor pleegzeugen.

Een ander alternatief is het inzetten van pleegzeugen, maar dat willen de varkenshouders vanuit economisch oogpunt voorkomen. “Als je streeft naar een maximale bezetting van de kraamhokken, passen daar eigenlijk geen pleegzeugen bij. Afhankelijk van het afbigpercentage van de weekgroepen hebben we echter soms wel een kraamhok leeg staan. Dan zetten we wel pleegzeugen in om de boventallige biggen te kunnen plaatsen. Dat zijn dan meestal slachtzeugen uit een vorige weekgroep.”

2/40 multi suckling systeem

De boventallige biggen noemt John Cillessen de grootste uitdaging van het bedrijf. De ervaring leert dat de tomen niet mooi uniform zijn om bij de zeug groot te brengen. Om toch zoveel mogelijk biggen bij de zeug groot

De kunstmelk wordt verstrekt via een Pigger Feeder.

De melk is UHT behandeld en dus houdbaar.

Volgens John en Maarten Cillessen mag kunstmelk niet concurreren met moedermelk.

te brengen, passen ze het 2/40 multi suckling systeem toe; 3 tomen met maximaal 40 biggen worden bij 2 zeugen geplaatst, ondersteund door een flexibele melkverstrekker. Deze 'Pigger Feeder' is een standalone apparaat, ontworpen door Liprovit. De Pigger Feeder werkt zonder elektriciteit of leidingwerk. Het bevat een container voor vloeibaar voer waarin 10 of 15 kilogram-zakken met houdbare melk geplaatst kunnen worden. Een tik tegen het nippeltje onderin is voldoende om de melk uit de nippel te laten stromen. Vooral het laagdrempelige en de flexibiliteit van de Pigger Feeder sprak John en Maarten aan. "Je hoeft hem alleen in te zetten wanneer je het nodig hebt."

Het lijkt eigenaardig om 3 tomen bij twee zeugen groot te brengen, maar als de varkenshouders de kraamhokken laten zien waar het effectief wordt uitgevoerd, ziet het er natuurlijk uit. Tussen 2 naastgelegen zeugen is een hokafscheiding weggepakt en de biggen lopen van de ene uier naar de andere. "Op twaalf dagen leeftijd vormen we deze groepen. De twee originele tomen blijven bij hun moeder en er wordt een derde toom aan toegevoegd. De vrijkomende zeug vullen we vervolgens met de kleinere biggen van andere tomen uit de nieuwe werpgroep", legt John uit.

Welke tomen zich lenen voor samenvoegen is niet vast omkaderd. "We kiezen voor uniforme tomen van fitte zeugen die goed in conditie zijn en waarvan we weten dat ze veel biggen kunnen laten zuigen. De uier moet goed zijn." Qua management van de zeug verandert er ook niet veel, behalve dat de voeropname extra goed wordt gemonitord. "Je moet er wel voldoende voer in krijgen om ze in conditie te houden voor een volgende worp."

Volgens John en Maarten concurreert de melkvervanger niet met de zeugenmelk, omdat het geen alternatief is voor zeugenmelk. "Zeugenmelk moet altijd de voorkeur hebben. De bijvoeding is het toetje waar de biggen naar behoefte zelf van kunnen snoepen." Omdat het een toetje betreft, is er een maximum aan het aantal biggen dat bij de twee zeugen gelegd kan worden, hebben John en Maarten ervaren. "Het omslagpunt ligt op 40 biggen. Bij grotere aantallen gaat samenvoegen ten koste van de ontwikkeling van de biggen", vertelt John.

Arbeidsvriendelijker dan pleegzeugen

Dankzij het samenvoegen van de biggen zijn de varkenshouders in staat om alle biggen bij de zeug groot te brengen en het gebruik van pleegzeugen te minimaliseren. Helemaal afstappen van pleegzeugen is John en Maarten nog een stap te ver, ondanks dat rekensommen uitwijzen dat het

Bedrijfsprofiel

John (53) en Maarten (25) Cillessen runnen in Groesbeek een varkensbedrijf met 430 zeugen. Op een tweede locatie in Duitsland houden ze 2.500 vleesvarkens.

De DanAvl-zeugen spenen 32,9 biggen per zeug per jaar bij een worpindex van 2,37. De biggen zijn een kruising van DanAvl * DB77, een Duitse Piétrain. De biggen worden afgezet binnen het Beter leven-concept.

samenvoegen van tomen goedkoper is dan inzetten van pleegzeugen. "Op basis van verliesdagen kun je die conclusie wel trekken, maar we proberen zoveel mogelijk slachtzeugen in te zetten als pleegzeug. Daarnaast zien we graag alle kraamstallen gevuld."

Qua arbeid wint het samenvoegen van tomen het wel van het maken van pleegzeugen. Maarten: "Sowieso is het maken van pleegzeugen risicovoller. Het is niet altijd een succes vanwege verstoting of een extra doodligger. Het bijvoeren kost niet veel tijd. Eén zak van 10 kilogram is ongeveer voldoende om tot de speenleeftijd van 26 dagen 40 biggen te voorzien. Na het spenen reinigen we de automaat en de nippel. Daarna gaat de Pigger Feeder de opslag in totdat we hem weer nodig hebben." Mocht onverhoopt de zak melk niet op zijn, dan kan deze ook opgeslagen worden. De melk is houdbaar geproduceerd (UHT-proces) en daardoor geopend 8 weken houdbaar en ongeopend een jaar.

Uitproberen

Naast de flexibiliteit van deze toepassing, is er ook de flexibiliteit in voerverstrekking. Een prestarter kan ook via de Pigger Feeder verstrekt worden en samen met de melk wordt dat een papje. Logisch beredeneert zou dat betekenen dat de voeropname bij de samengevoegde groep na het spenen hoger zou moeten zijn, maar aan die stelling durven John en Maarten zich niet te wagen. "We hebben nu voor het eerst een groep van de Pigger intact gelaten in de biggenbatterij. Ik ben erg benieuwd naar hun resultaten, want voeropname na het spenen is altijd een uitdaging. Welk systeem je ook kiest, elk bedrijf heeft toch zijn eigenaardigheden." Volgens John is er dan ook geen blauwdruk te geven hoe andere bedrijven met een hoge productie hun boventallige biggen het best kunnen grootbrengen. "Wij zijn er mee aan de slag gegaan door tomen samen te voegen en het blijkt te werken. Dat wil echter niet zeggen dat dat op elk bedrijf het geval zal zijn."

